

De vaste commissie voor Financiën heeft op 26 april 2019 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Financiën over zijn brief van 28 maart 2019 met de stand van zaken bij de uitwerking van verbeteropties voor giftenaftrek en de ANBI/SBBI-regeling (Kamerstuk 35 026, nr. 63).

De voorzitter van de commissie,
Anne Mulder

De adjunct-griffier van de commissie,
Freriks

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de uitwerking van verbeteropties voor giftenaftrek en de Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI)/Sociaal Belang Behartigende Instelling (SBBI)-regeling en hebben nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie vragen tot hoeveel verbeteropties voor de giftenaftrek en ANBI/SBBI-regeling de werkgroep in totaal is gekomen. Wie heeft de afweging gemaakt welke verbeteropties wel en welke niet prioritair genoeg waren om mee te nemen in de uitwerking?

De leden van de VVD-fractie vragen wanneer de Staatssecretaris verwacht de conclusies van het pilotproject met betrekking tot de gegevensuitwisseling naar de Kamer te sturen. Kijkt de Staatssecretaris bij dit pilotproject ook naar andere gegevensuitwisselingsprojecten die al lopen bij de Belastingdienst? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie lezen dat er meer dan 40.000 ANBI's zijn in Nederland. Uit hoeveel mensen bestaat het ANBI-team van de Belastingdienst? Hoeveel ANBI's hebben maandelijks gemiddeld een vraag over de ANBI-regeling en hoe snel worden deze vragen beantwoord? Hoeveel ANBI's hebben sinds 2010 hun ANBI-status verloren vanwege het niet voldoen aan de integriteitstoets?

De leden van de VVD-fractie zijn tevreden over de aanpassing van de automatische toekenning van de ANBI-status aan overheidsinstellingen waar ook ter wereld naar aanleiding van de motie Lodders/Omtzigt¹. Deze leden kijken uit naar het wetsvoorstel.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het gebruik van standaard formats voor giften uit niet-EU-lidstaten en giften die direct en indirect afkomstig zijn uit onvrije landen gebeurt op vrijwillige basis. Kan de Staatssecretaris toelichten wat de reden is dat het gebruik van standaard formats voor giften uit niet-EU-lidstaten en giften die direct en indirect afkomstig zijn uit onvrije landen niet verplicht wordt gesteld? Deelt de Staatssecretaris de mening dat het verplichten van het gebruik van deze standaard formats de financiële transparantie van giften uit andere niet-EU-lidstaten en onvrije landen vergroot, waartoe ook wordt opgeroepen in de motie Omtzigt/Lodders²?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de VOG-systematiek na aanpassing van de integriteitseis zal worden ingezet als formele vereiste van de regeling. Kan de Belastingdienst ook op basis van andere gronden dan (verdenking van) een terrorismemisdrijf, maar wel voortkomend uit de VOG-systematiek, overgaan tot weigering of intrekking van de ANBI-status? Zo ja, op welke gronden? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie vragen wanneer u verwacht de Kamer verder te informeren over de wetgeving van de drie voorstellen – publiekrechtelijke lichamen, afschaffen aftrek contante giften en de integriteitseis. Wat zijn de verwachte kosten voor het uitvoeren van de zestien verschillende verbeteropties bij de Belastingdienst ten aanzien van de ANBI-regeling?

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2017–2018, 34 785, nr. 95.

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2017–2018, 34 785, nr. 93.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over verbeteropties van de giftenaftrek. Deze leden zijn blij dat de regering het maatschappelijke belang van particuliere initiatieven zoals goede doelen erkent en dat zij voor de geefbereidheid een grote rol ziet voor de giftenaftrek.

De leden van de CDA-fractie herkennen het beeld van de Staatssecretaris dat de giftenaftrek voor burgers erg complex is, maar bovenal is het bij kleinere schenkingen aan veel verschillende goede doelen ook erg tijdrovend, terwijl niet heel veel belastingplichtigen boven de drempel van de giftenaftrek uitkomen. Is het bij de Belastingdienst bekend hoeveel belastingplichtigen wel hun giften opgeven in de aangifte, maar niet boven de drempel van de giftenaftrek uitkomen?

De leden van de CDA-fractie zijn zeer positief over het voorstel van de Staatssecretaris om te komen tot een «slim invulscherp» voor de giftenaftrek in de aangifte. De Staatssecretaris geeft aan dat de invoeringstermijn afhankelijk is van de uitkomst van de uitvoeringstoets. Kan de Staatssecretaris aangeven wanneer deze uitvoeringstoets zal plaatsvinden? Wordt deze uitvoeringstoets ook aan de Kamer gestuurd, nu naar de leden van de CDA-fractie aannemen geen wetswijziging nodig is voor deze aanpassing van de aangifte?

De leden van de CDA-fractie merken op dat SBBI's de steunstichting alleen mogen oprichten in het jaar van het jubileum. Deze leden hebben vernomen dat voor veel SBBI's de fondsenwerving voor het jubileumjaar vaak aanvangt en hoofdzakelijk plaatsvindt in het jaar voor het jubileum. De voorwaarden van giftenaftrek bij een steunstichting zijn voor SBBI's daarom vaak te beperkend. Heeft de Staatssecretaris in het kader van de evaluatie van de giftenaftrek ook gesproken met vertegenwoordigers van SBBI's? Herkent hij dit signaal? Is het mogelijk om de termijn voor het hebben van een steunstichting door een SBBI te verlengen tot een jaar voor het jubileum en het jubileumjaar?

De leden van de CDA-fractie steunen de maatregel om contante giften niet meer aftrekbaar te laten zijn, aangezien giften via collectes toch al niet aftrekbaar waren en er fraude mee gepleegd wordt. Deze leden vragen de Staatssecretaris of er gevolgen voor de giftenaftrek kunnen zijn van moderne vormen van het geven van collectes zoals via apps. Kan de Staatssecretaris bevestigen dat collectes dan wel aftrekbaar worden, omdat via de app giraal gedoneerd wordt en er geen minimumgrens is voor de aftrekbaarheid van giften?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de uitwerking van verbeteropties giftenaftrek en ANBI-regeling. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie vragen of de werkgroep, o.a. bestaande uit vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën en de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF), naast de zestien meer uitgewerkte verbeteropties nog andere verbeteropties heeft geïnventariseerd.

De leden van de D66-fractie vragen wanneer de resultaten van het nader onderzoek naar de verbetering van dienstverlening aan, met name kleine, ANBI's beschikbaar zijn.

De leden van de D66-fractie lezen dat uit gevoerde gesprekken blijkt dat er geen belemmeringen zijn voor moderne vormen van filantropie. Deze leden vragen op welke wijze de Kamer wordt geïnformeerd als blijkt dat er bij nieuwe vormen van filantropie of bij innovaties binnen de filantropie wel tegen belemmeringen bij de huidige ANBI-regelgeving wordt aangelopen.

De leden van de D66-fractie vragen of de mogelijke gevolgen van de invoering van de Common Consolidated Corporate Tax Base CC(C)TB nader toegelicht kunnen worden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GL

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met interesse kennisgenomen van de uitwerking verbeteropties giftenaftrek en ANBI-regeling. Zij hebben nog enkele vragen bij het bestedingscriterium (anti-oppoteis).

De leden van de fractie van GroenLinks lezen dat een ANBI meer dan 90% van zijn bestedingen algemeen nuttig moet doen.

Hoe wordt gedefinieerd of een besteding «algemeen nuttig» is? Wat zijn precies de criteria? Kan een concreet voorbeeld worden gegeven van een twijfelgeval?

De leden van de fractie van GroenLinks zijn het met het kabinet eens dat impact investments in beginsel niet in strijd hoeven te zijn met het bestedingscriterium.

Kan de Staatssecretaris nader onderbouwen wanneer een investering geldt als een «impact investment»?

Wat zijn de criteria en nadere regels?

In hoeverre leidt dit tot discussies over gevallen in een grijs gebied?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over de wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten met betrekking tot de giftenaftrek. Zij hebben nog enkele vragen aan de Staatssecretaris over zijn brief.

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris om het bewijs voor de stelling dat de fiscale aftrek van giften van invloed zou zijn op geefbereidheid van mensen. Kan de Staatssecretaris onderzoeken overleggen of gaat dit uit van aannames? Wat zouden mensen met hun geld doen als ze niet zouden mogen aftrekken van de belastingen?

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris of er zicht is op het totaalbedrag aan giften dat wordt herroepen. Zij vinden dit van groot belang omdat de Staatssecretaris aangeeft dat er bij het (deels) herroepen van giften door de donateur zonder reden, vaak sprake is van fraude. Kan hij aangeven hoe dat precies in zijn werk gaat? Mensen geven wel op dat ze hebben gegeven en niet dat er is herroepen?

Voorts vragen deze leden de Staatssecretaris of er zicht is op de bijdragen die worden herroepen vanwege het niet nakomen van de voorwaarden van de gift (zoals het uitvoeren een project), en de bedragen die herroepen worden zonder reden. Ook vragen de leden van de SP-fractie in welke orde van grootte we moeten denken bij de meldingsplicht die de sector krijgt bij het herroepen van een «substantiële» gift.

De leden van de SP-fractie constateren dat dit kabinet erkent dat giften aan ANBI's ook gebruikt worden om invloed uit te oefenen op de doelstellingen en koers hiervan. Daarom werkt het Ministerie van Justitie en Veiligheid aan een meldingsplicht voor maatschappelijke organisaties, bij donaties van 15.000 euro en meer. De leden van de SP-fractie steunen deze wil tot transparantie, maar zien ook dat er vanuit de sector tegenwerkingen bestaan, omdat het ook particulieren zou raken die geen invloed beogen. Tegelijkertijd constateert de Staatssecretaris dat de filantropie nieuwe vormen aanneemt. De leden van de SP-fractie constateren bijvoorbeeld dat een nieuwe generatie vermogenden via filantropie in toenemende mate een stempel drukt op de beleidsterreinen en financiering van goede doelen en vragen aan de Staatssecretaris in hoeverre bij de huidige wetgeving de informatie aanwezig is om deze ontwikkeling in kaart te brengen.

De leden van de SP-fractie vragen of het voor de Staatssecretaris mogelijk is om te filteren wanneer donaties invloed beogen, om te weten wanneer openbaarheid over donaties gewenst is. De leden van de SP-fractie denken hierbij aan het opstellen van criteria, zoals de omvang van de donatie, een eventuele regelmatigheid daarvan, en of de donatie afkomstig is van een rechtspersoon of een particulier. Ook kan gekeken worden in hoeverre de donateur (als rechtspersoon of particulier) belang heeft bij het beïnvloeden van het maatschappelijk speelveld waarbinnen de ANBI zich in beweegt, suggereren de leden van de SP-fractie.

Tot slot willen de leden van de SP-fractie van de Staatssecretaris weten hoeveel mensen schenkingen aan eigen foundations met een ANBI gebruiken voor giftenaftrek. De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris of hij erkent dat het schenken aan jezelf, via allerlei stichtingen en/of foundations, toch gezien moet worden als belastingontwijking.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende stuk. Zij hebben nog wel enkele vragen.

De leden van de SGP-fractie lezen dat de uitgebreide publicatieplicht met betrekking tot giften/donaties uit niet-EU-lidstaten en giften die direct of indirect afkomstig zijn uit onvrije landen wordt gekoppeld aan het conceptwetsvoorstel inzake transparantie maatschappelijke organisaties. Wat is precies de relatie tussen beide stukken? In hoeverre is volgens de Staatssecretaris de doelstelling van de motie gelijk aan de doelstelling van het conceptwetsvoorstel? Moet de (uitgebreide) motie enerzijds en het conceptwetsvoorstel anderzijds niet juist los worden gezien? Ziet de uitgebreide publicatieplicht uit het onderliggende voorstel (motie) namelijk niet op giften/donaties uit niet-EU-lidstaten dan wel afkomstig uit onvrije landen, terwijl het conceptwetsvoorstel ziet op met name Nederlandse organisaties die bepaalde donaties die zij hebben ontvangen openbaar moeten maken?